

Přísečnické obrázky I. Od stříbra k vodě.

Obr. 1

Obr. 2

Ke každému obrázku uvádějte co nejvíce přívlastků. Srovnajte s informacemi z mapy.

<http://fzp.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=97c414960e584047a065556d2a6c7abe>

Přísečnická zemská stezka I.

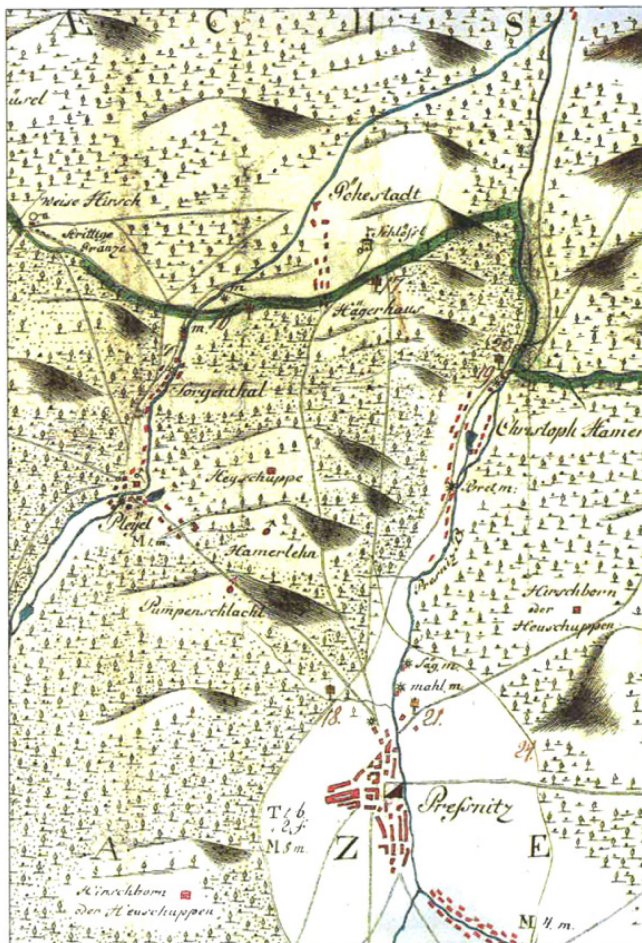
Formulujte pět v, které se v krušnohorské krajině od dob, kdy tudy vlakem projížděl Jaksch, změnilo.

„...před okna vagonu opět vniká osobitá krušnohorská příroda. Mraky se prodírá slunce a osvětluje třpytivý zimní háv dalekých luk, s nimiž tvoří fascinující kontrast černé šindelové střechy mnoha krušnohorských domečků a temně modře lemované lesy. Vlak už překonal největší stoupání a teď se žene o závod s větrem na hřebeni po mrazivé náhorní plošině. Ještě stále mu jsou průvodcem rozestě vesnice, při hlášení stanic zaznívají stará jména měst, na každé zastávce se to hemží lidmi – kde je majestátní samota hor? Tak se ptá cizí turista, zvyklý z podobných výšek v Alpách na statky a salaše a konci světa. Hádanku vyřeší ohlédnutí za sociálním vývojem tohoto kusu země: *Vydáváme se po stopách prastaré cesty spojující země i národy*. Přísečnickým průsmekem procházel po staletí obchod mezi českými a středoněmeckými zeměmi a jejich hlavními městy Prahou a Lipskem. Stopy začínají u historické pevnosti na Ohři *Kadaně* a táhnou se přes *Pruněřov*, *Kralupy* směrem k horám a *Přísečnici*, potom dále přes *Vejpřty* do *Saské Kamenice* a na *Míšeňsko*.¹

Najděte Přísečnici a Kryštofovy Hamry na stezce. Obr. 3 (Příloha 1.)

Které druhy zboží se za staletí fungování obchodních stezek vystřídaly na kupeckých vozech?

Popište a porovnejte městské znaky. Roku 1546 byla Přísečnice prohlášena za královské horní město a mohla užívat znak, ve kterém je jedle s černožlutou stuhou a na jejím kmenu je štítek se dvěma hornickými kladívky.² Obr. 4, 5:

¹ Wenzel JAKSCH, *Ztracené vesnice, opuštění lidé...: reportáže z českého pohraničí 1924-1928*. Přeložila Zuzana SCHWARZOVÁ. Praha: Academia, 2017, str. 248

² Václav PINTA, *Starými stezkami Krušnohoří*. Beroun: MH, 2004, s. 103.

Přísečnická zemská stezka II.

Porovnejte oba texty, co mají společného, rozdílného? Vytvořte společný název.

„Horská cesta se vždy nehemžila vagony s mírumilovnými obchodníky, v dobách válek totiž Přísečnický průsmyk požíval smutné obliby coby brána pro výpady a vpády do Čech a do Saska. Přes tento horský přechod pronásledovali husité poražené Sasy, za třicetileté války tudy Banér, Brandenstein a Torstenson vedli švédská vojska, Valdštejn a Leopold zase císařské oddíly a jako o závod vypalovali, plundrovali a ničili bohatství horských měst. Přísečnický průsmyk sloužil přátelským i nepřátelským armádám také za sedmileté války, ve sporu o bavorské dědictví a během napoleonských válek.“³

51. schůze Městského národního výboru v Přísečnici, dne 14. srpna 1946 (ve dvou variantách) ⁴

Nutno zaslati dotaz na Památkový úřad v Praze, jak se má postupovati ve věci hrobů z 30ti leté a 7mi leté války, dále památkových božích muk a jiných historických památek, které jsou dosud opatřeny německými nápisy. Učiní se dotaz na vejpřtský chudobinec, nemocnici ve Vejpřtech a dále na klášter Českých Salesiánek v Chotěšově u Plzně, jak mívá naložiti s něm. příslušníky zdejší obce, kteří jsou tam v ošetřování. Pro případ, že budou vyňati z odsunu, Nutno upozorniti tyto instituce, že obec nemá finančních prostředků, aby mohla výdaje spojené s ošetřováním těchto osob, hraditi.

Nutno zaslati dotaz na Památkový úřad v Praze, jak se má postupovati ve věci hrobů z 30ti leté války a 7mi leté války, dále památkových božích muk a jiných historických památek, které jsou dosud opatřeny německými nápisy.

Učiní se dotaz na vejpřtský chudobinec a nemocnici ve Vejpřtech, a dále na klášter Českých Salesiánek v Chotěšově u Plzně, jak mívá naložiti s něm. příslušníky zdejší obce, kteří jsou tam v ošetřování. Pro případ, že budou vyňati z odsunu, nutno upozorniti tyto instituce, že obec nemá fin. prostředků, aby mohla výdaje spojené s ošetřováním těchto osob, hraditi.

Účet firmy Neubert a Tschirnich, Vejpřty, Údolní 9. na Kčs 344.-- za dodaný cement - zaplacení schváleno.

Odstraňuje se ostnatý drát v parku a místo téhož bude opatřen drát obyčejný.

Ve středu dne 21. srpna se bude konati v 18 h plenární schůze MNV.

Bylo usneseno, že veškeré soukromé telefonní rozhovory i rozhovory civil. osob v místnostech MNV se zakazují.

³ Wenzel JAKSCH, *Ztracené vesnice*. 248-249

⁴ SOKA Kadaň, fond MNV Přísečnice, karton 1.

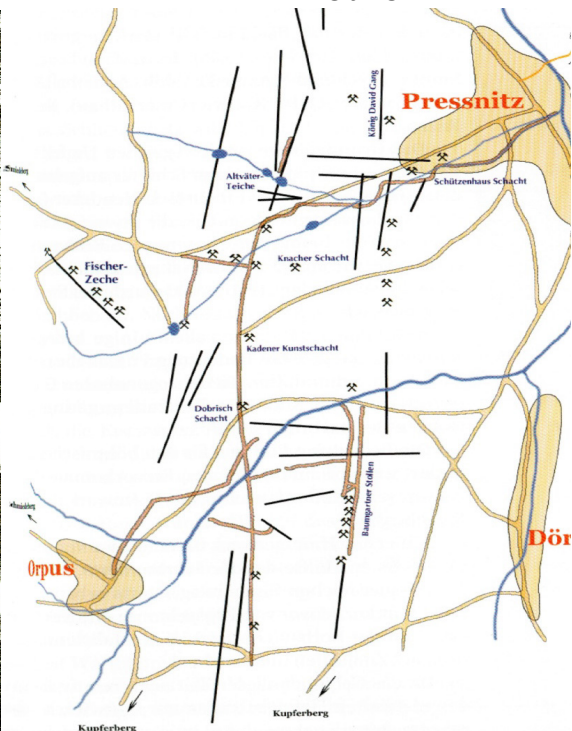
Hornická sláva města

Co vyčtete z obrázků?

Obr. 7

Obr. 8

Ve středověku byla v podstatě každá šachta dolem. Navíc bylo často nezbytné, aby štolu s rudou ještě podkopali odvodňovací štolou.

Kolik důlních děl najdete na schématu?

Proč jsou symboly dolu (kladívka: mlátek a želízko) na mapě umístěny v řadách?

Odhadněte, jaký význam pro rozvoj Přísečnice měly rudné a stříbrné doly.

Vyhledejte obrázky a možnosti využití minerálů podtržených v následujícím textu.

S největší pravděpodobností byly doly na stříbrnou rudu v okolí Přísečnice činné již ve 14. století. Kromě rud stříbra, které se zde vyskytovaly velice blízko povrchu, se v přísečnickém rudném revíru dobývaly také rudy s obsahem arsenu, kobaltu, niklu, bismutu a v menším měřítku také mědi. Nepravidelně přítomný byl i galenit, fluorit, chalkopyrit, křemen, hematit, baryt, ametyst.⁵

Obr. 9

Obr. 10

⁵ Michal URBAN a kol. *Horní města Krušných hor: Ústecký kraj*. Sokolov, Fornica Publishing 2016, s. 326.

Chronologicky seřadte následující věty⁶ a na jejich základě vyprávějte příběh Přísečnice:

- A. Přísečnicktí horníci věnovali Marii Terezii při příležitosti její korunovace na českou královnu překrásný vzorek stříbra, který pocházel z nálezně jámy Václav/Wenzelfundgrube.
- B. Zásoby stříbra se neodvolatelně tenčily a dobývaly se prakticky již jen železné rudy, které se zpracovávaly v hutích v Kovářské, ve Schmalzgrube, v Kalku a Perštejně.
- C. Šlikům zabavil Přísečnici král Ferdinand I., jeho úředníci přivedli dolování k úpadku. Přispělo k němu i vyčerpání zásob stříbrných rud, které musely být těženy z čím dál větších hloubek.
- D. Během 50. a 60. let 20. století v honbě za uranem (aby se Československo zavděčilo Sovětskému svazu) byly znovuotevřeny a prozkoumány mnohé staré štoly.
- E. ...podél potoka rachotily stoupy, duněly hamry, otáčela se vodní kola, skřípala míhadla, jejichž pomocí se síla vodního toku přenášela stovky metrů daleko k těžebním zařízením na kopcích, v lesích kouřily milře, vyrábějící palivo pro tavicí pece... *(Rozumíte podtrženým termínům? Vytvořte slovníček, nakreslete:)*
- F. Třicetiletá válka způsobila téměř úplný zánik stříbrných dolů.
- G. ...podle lipské kroniky vyváželi odsud Slované v 10. a 11. století kvalitní srpy přes hory na sever.
- H. K poslednímu rozmachu se těžba stříbra díky státu vzepjala ještě na počátku 18. století.
- I. Sedmiletá válka, požár města a hladomory přivedly dolování opět do úpadku.

kolem roku 1 000	první polovina 16. století	polovina 16. století	17. století	počátek 18. století	polovina 18. století	druhá polovina 18. století	19. století	20. století

Vlastní slovníček, nákresy:

⁶ Michal URBAN a kol. *Horní města*, s. 258 – 261.

Přepis textu:

„Nutno zaslati dotaz na Památkový úřad v Praze, jak se má postupovati ve věci hrobů z 30ti leté a 7mi leté války, dále památkových božích muk a jiných historických památek, které jsou dosud opatřeny německými nápisy. Učiní se dotaz na vejprtský chudobinec, nemocnici ve Vejprtech a dále na klášter českých Salesiánek v Chotěšově u Plzně, jak míní naložiti s nĕm. příslušníky zdejší obce, kteří jsou tam v ošetřování. Pro případ, že budou vyňati z odsunu. Nutno upozorniti tyto instituce, že obec nemá finančních prostředků, aby mohla výdaje spojené s ošetřováním těchto osob hraditi.“

Řešení chronologie:

G	E	C	F	H	I	A	B	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Obr. 1: Nejstarší zobrazení

Obr. 2: Foto z dronu: Jan Hanzlík, NPÚ Ústí nad Labem.

Obr. 3: Václav PINTA, *Starými stezkami Krušnohoří*. Beroun: MH 2004. s. 103.

Obr. 4: Výřez z mapy Ericha Matthese (1940, Leipzig)

Obr. 5: HERALDYOFTHEWORLD, Přísečnice [online], [cit. 10-08-2019]. Dostupné z WWW:

<<http://ngw.nl/heraldrywiki/index.php?title=P%C5%99%C3%ADse%C4%8Dnice>>

Obr. 6: Z 51. schůze MNV v Přísečnici, dne 14. srpna 1946, (in SOA Kadaň, MNV Přísečnice, karton 1)

Obr. 7: Michal URBAN a kol, *Horní města Krušných hor: Ústecký kraj*. Sokolov, Fornica Publishing 2016, s. 326.

Obr. 8: Robin HERMANN, *Böhmischer Erzbergbau*. Chemnitz: Robin Hermann Verlag 2015. 176 str.

Obr. 9: Železná ruda, hematit,

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDelezn%C3%A1_ruda#/media/Soubor:HematitaEZ.jpg

Obr. 10: Přírodní stříbro,

https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99%C3%ADbro#/media/Soubor:Native_silver.JPG

Příloha 1: Výřez z mapy Ericha Matthesse (1940, Leipzig)

